

De das – Loonse en Drunense duinen en omgeving

Jaarverslag 2004

Het verslag bevat enkele bijlagen

- Bijlage 1 bevat dassengegevens vóór 1999 tot en met 2004 (kengetallen) en;
- Bijlage 2 bevat gegevens van dassenslachtoffers.

Algemeen

- In 2004 werden vijf nieuwe dassenburchten ontdekt, waarvan enkele buiten het Nationaal Park Loonse en Drunense duinen;
- In 2004 nam het aantal het gehele jaar belopen (=bewoonde) burchten met vijf toe;
- De geschatte toename van het aantal dassen in 2004 bedroeg 12 stuks, waarvan 6 uitgezette dassen;
- In het verslagjaar werden op drie dassenburchten jongen geboren;
- In de omgeving van burcht Mulders waren duidelijk minder activiteiten waarneembaar, dan in het oostelijk deel van de duinen (omgeving: Prins Bernardlaan). Opgemerkt wordt dat in de omgeving van Mulders een hogere recreatiedruk aanwezig is, dan in de omgeving van de Prins Bernardlaan;
- In 2004 kwamen regelmatig meldingen binnen van overstekende dassen over de N261, de autoweg tussen Waalwijk en Tilburg. Er moet rekening mee worden gehouden dat er slachtoffers zullen vallen. Inmiddels is in het kader van de negatieve effecten voor de natuur van ontsnippering van Noord-Brabant door de provincie besloten een vijftal eco-tunnels onder de N261 aan te leggen. Volgens planning gaat dit in 2005 gebeuren, waarbij de tunnels onder de weg worden geboord;
- N.a.v. oud graafwerk werd geconstateerd dat de burcht in het stiltegebied vroeger een locatie van een dassenburcht moet zijn geweest (van wellicht voor de tweede oorlog). Op korte afstand (20 meter) werd een ketel met pijpen (ondergronds gangenstelsel) aangetroffen;
- Omdat er relatief weinig slachtoffers vallen wordt de leeftijdsopbouw elk jaar evenwichtiger. Er zijn vrij veel jonge dieren maar ook een aantal oudere dassen.

Uitbreiding populatie dassen op 23 september in Uitzetren Nelis 2

- Op 23 september werden in uitzetren Nelis 2 ter versterking van de populatie zes dassen bijgezet;
- De uitzetren werd in 2001 aangelegd en lag sindsdien “braak”. Zij werd vernoemd naar Nelis van Berkel, die op 3 november 2001 overleed. Nelis was in dienst bij NM, een echte dassenman en nauw betrokken bij het uitzetproject van dassen vanaf 1999. Hij heeft de uitzetren aangelegd en omdat hij reeds een burcht had ontdekt werd de ren Nelis 2 genoemd;
- De dassen werden op 8 december 2004 vrijgelaten door acht poortjes te knippen in de gaas, waarna zij nog enige tijd werden bijgevoerd;
- Gegevens uitgezette dassen (jongen geboren in 2004):

Naam das	tatoeage nr.	zeug (v)/beer (m)	kwam uit
1. Sibbe	D92	beer	Sibbe (L)
2. Spronk	D91	beer	Boxmeer (NBr)
3. Flips	D96	beer	Maashees (NBr)
4. Windlust	D93	zeug	Nederweert (L)
5. Philomena	D94	zeug	Nederweert (L)
6. Knol	D95	zeug	Maashees (NBr)

Publicaties – pers

- Brabants Dagblad (BD): n.a.v. mijn jaarverslag 2003 over de das verscheen op de Streekpagina van het BD op 8 januari 2004 een zeer goed artikel over de das met als titel “Midden-Brabantweg: gevaar voor de das”. Na het artikel verscheen een column door Ruud Erich, redacteur van het BD, waarbij hij “schichtig” over de N261 reed, bang te zijn een das dood te rijden. Hij gaf de mogelijkheid hierop te reageren. Ook verscheen een artikel over taalverloedering. Ik had namelijk een “nieuw woord” geïntroduceerd dat niet in Van Dale voorkwam nl. doodrijlocatie, met de vraag van het BD, of dit nu taalverrijking of –verloedering was.....;
- Brabants Dagblad: n.a.v. het verkeersslachtoffer aan de Oude Bosschebaan op 8 april, nabij de Guldenberg verscheen mijn persbericht in de editie Tilburg van het BD. De dode das werd gevonden door Ad Mimpfen, weidevogelbeschermmer in de Zeeg in Drunen. Het betrof een jonge beer;
- Juni: Natuurmuseum Brabant: n.a.v. een verzoek van Claudia Schuurmans werd informatie van de das aangeleverd voor het Natuurmuseum in Tilburg voor o.a. het project Natuurmuseum op locatie;
- Op 2 oktober 2004 werd een dassenwandeling gehouden voor de medeschrijvers van een boek over Bokhoven: “bijzonder Bokhoven historie van Zeven Straten aan de Maas”. In dit boek heb ik de hoofdstukken Flora en Fauna, de Maas en het landschap voor mijn rekening genomen;
- Tijdens een bijscholingsbijeenkomst in oktober werd het schoolprogramma dassenwerk geëvalueerd. Kinderen die de Loonse en Drunense duinen bezoeken moeten opdrachten uitvoeren, gezien door de “ogen van een das”;
- Voor bureau Nieuwland werd informatie aangeleverd voor ecologische verbindingzones voor dassen in de gemeente Haaren, dit i.v.m. een opdracht van het Waterschap de Dommel, waarvoor het bureau werd ingehuurd. De verbindingen betroffen dassenverbindingen tussen de populaties omgeving Boxtel en Loonse en Drunense duinen (het Helvoirts Broek) en richting de Campina en Oisterwijk;
- Op 2 december werd door Ton Populier, lid van de werkgroep Brabant van D&B, in ontmoetingscentrum de Haven in Waalwijk een lezing verzorgd voor IvN de Waerdman de Langstraat, met als thema de das in Noord-Brabant. Aan het eind van de lezing werd door mij toelichting gegeven hoe het met de das in de duinen ging.

Samenvatting jaarverslag

- De totale populatie per 31-12-2004 werd op 35 dassen geschat;
- Het aantal burchten bedroeg per 31-12-2004: 14, waarvan tien het gehele jaar werden belopen;
- Op drie burchten werden jongen geboren;
- Twee dassen werden doodgereden;
- Er ontstond een evenwichtige leeftijdsopbouw;
- Ter versterking van de populatie werden in september zes dassen uitgezet;
- De meeste sporen werden nog steeds in de nabije omgeving van de uitzetrennen aangetroffen;
- In het gehele Nationale park en in aanliggende gebieden kwamen sporen van de das voor;
- De das heeft zich gevestigd in het Noorderbos bij Tilburg;
- De das verspreidde zich in het gebied westwaarts;
- Er worden verkeersslachtoffers op de N261 en omgeving Loon op Zand verwacht;
- In 2005 worden op de N261 maatregelen genomen, om dieren een veilige oversteek te bieden.

Bert van Opzeeland
Hopbel 10
5251 CS Vlijmen
073-5113213
vanopzeeland@hotmail.com

Bijlage 1: Het navolgende overzicht bevat een samenvatting van dassengegevens over de periode vóór 1999 tot en met 2004 (kengetallen).

Dassengegevens periode: vóór 1999 tot en met 2004

omschrijving	2004	2003	2002	2001	2000	1999	vóór 1999
Aantal burchten (excl. bijburchten)	14	9	8	6	5	3	1
Aantal belopen (= bewoonde) burchten (excl. bijburchten)	10	5	4	4	4	2	1
aantal burchten met jongen (geschat)	3	2	2	1	1	0	nb
totale populatie dassen (geschat)	35	23	20	16	14	12	1 à 2
aantal uitgezette dassen	6	0	0	3	0	12	0
aantal (verkeers)slachtoffers	2	3	0	0	1	2	2

Bijlage 2: Het navolgende overzicht bevat de dassenslachtoffers vóór 1999 tot en met 2004.

Overzicht dassenslachtoffers Loonse en Drunense duinen en omgeving

Omschrijving	aantal	2004	2003	2002	2001	2000	1999	vóór 1999
dassenslachtoffers met bijzonderheden: m = man (beer), v = vrouw (zeug)	1	8-4: 142,58-406,28, m, 11 kg, verkeer, 1 jaar, gezond en doorvoed. Oude Bosschebaan, ingang Guldenberg	25-4: 142,38-405,05, verkeer, geen verdere gegevens. Udenhoutseweg, nabij klooster Emmaus	geen	geen	Groenstraat Udenhout: 18-2, das van uitzetproject, verkeer, m, 1 jaar, 11 kg, wel doorvoed, gezond	Honderdhunderweg Heusden: geen gegevens	1994: Gommelsestraat Udenhout: v, verkeer
	2	19-6: 133,75-402,50 verkeer, jong dier (geen madere gegevens). Udenhoutseweg in Loon op Zand	2-8: 140,83-405,75, m, 12 kg, verkeer, 1 jaar, gezond en doorvoed. Oude Bosschebaan, nabij forellenvijver				Gommelsestraat Udenhout: m, 1 jaar, verkeer, 11 kg, 80 cm	1997: Vendreef Heusden: m, enkele jaren, 12 kg, 90 cm, verkeer
	3		8-11: 141,49-408,03, v, 11 kg, verkeer, 1 jaar, gezond en doorvoed. Margrietweg, bij ingang camping Distelloo					